

Передача
 «РУСЛАНА» вкласно:
 в Австрії:
 за чл. рік . . . . . 20 пер.
 в п. року . . . . . 10 пер.
 за чл. рік . . . . . 5 пер.
 за місяць . . . . . 170 пер.
 За границю:
 чл. рік . . . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік реку . . . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Кожен рік число по 10 сот.

РУСЛАН

«Сарвеш ми очі і думи на віршом, а не вольшем милоста і віри не вольшем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділя і руских свята
 о 5½ год. пополудня.

Редакция, администрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровского (Херун-
 щина). Експедиция місцева
 в Агенції Соколовского в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідше
 напередне застережене.—
 Рекламні неопечатані
 вілкі від порта.— Оголо-
 шеня звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсланим» 40 с.
 від стрічки Подки і при-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки

Вибори до галицького сойму в світлі дневникарскім.

(Конець*).

В попередних статях подали ми ви-
 їмки з руских часописий національно-
 демократичних, радикальних і соціал-де-
 мократичних, крім того з москвофільських
 і польських а навіть німецьких дневників
 про вислід виборів до галицького сойму,
 а до тих виїмок дневників, котрі відпо-
 відно свому партійному становищу о-
 ось'їглюють сю справу, додали ми свої
 замітки і робили свої висновки. Одначе
 хоч так широко був обговорений вислід
 галицьких соймових виборів, не перестав
 він бути предметом дальшого розважува-
 ня і обдумування.

В 48 числі подали ми свої погляди
 про становище руского парламентарного
 клубу з нагоди візду послів д. б. марця
 і оповіщення після того комунікату та
 статі д-ра Евгена Левицького „На пово-
 ротній точці“ (в 51 ч. „Діла“) а тепер
 знов маємо перед собою статю „Гром.
 Голосу“ з 9. марця н. з. „Повиборчі
 думки“, котра пояснює відносити ради-
 калів до націонал-демократів і москво-
 філів.

Коли нац.-демокр. «Діло» зараз пі-
 сля виборів пошло в роздратоване, ра-
 дикальний „Гром. Голос“ в названій ста-
 ті є зовсім іншої думки. Автор сї ста-
 ті, якийсь М. Вуський (очевидно прибра-
 не назвиско) висловлює ся в сій надісла-
 ній статі про вислід виборів ось як:

„Вибори з сільської куриї принесли
 для всіх українських партій вислід про-
 сто страшний. Потеріли ми невдачу, я-
 кої навіть найбільші песимісти не споді-
 вали ся і яку наш народ через кацап-
 ску кириню в соймі довго відчуватиме
 на своїй спині. Прямо вірити не хоче ся
 щоби наш вороги мали над нами таку
 безмежну силу, щоби могл бавити ся
 нашим народом немов той велитень з
 байки маленьким ліліпутом, тим більше,
 що нарід наш в послідних роках так ви-
 робив ся політично. Щоби на 47 східно-
 галицьких мандатів Поляки з своїми при-
 служниками москвофілами видерли нам
 їх аж 26 і то в найкрасших наших по-
 вітах як Збараж, Косів, Коломия, — пе-
 реходить всяке понятя.

„Отсей фатальний для українських
 партій вислід виборів викликає сумні
 думки і спонукає розслідувати причину на-
 шої невдачі. Очевидно, найбільше шкоди
 наробив нам польско-москвофільській а-
 ліянс, але виключно сам той аліянс не
 видер би нам тільки мандатів. В я н а

*) Див. „Руслан“ ч. 47.

тут також політика укра-
 їнських партій, а також наша
 міжпартійна тактика підчас виборів. Че-
 рез партійне непорозумінє межі нацон-
 демократами а радикалами пропало кіль-
 ка певних мандатів.

„До послідної хвилі здавало ся, що
 на Покутю, в осередку радикального ру-
 ху не повинна би і при найбільших ви-
 борчих шахрайствах перейти ворожа нам
 кандидатура, бо се найсвідомійші і на-
 красше зорганізовані поніти. Тимчасом
 що виходить? В Косові переходить Трач,
 в Коломї Зячук, в Станиславові Винни-
 чук... І вірити не хоче ся! Деж там тіль-
 ки москвофільських голосів набрало ся,
 тим більше, що Поляків в тих округах,
 котрі понирали би москвофілів, дуже ма-
 л? А то Трач дістає 80 голосів, Зячук
 116, Винничук 127... Яка тому причина?
 А от ся, що ми звикли москвофільство
 (ігнорувати уважати його за політичного
 трупа*), котрий не варта, щоби ним за-
 нимати ся, а не предвиділи того, що
 того трупа Поляки притягнуть до себе і
 звернуть проти нас. На тій т чді ми по-
 милили ся і програли. Що москвофіль-
 ські послі виходять в Бродах, Жовкві
 або Рускій Раві, се нас не так дивує,
 але на Покутю, в самім серці радикалі-
 зму — се аж неімовірне.

Тепер і радикали порозуміли, що та
 сила їх, якою они так чванили ся перед
 світом, основує ся на вельми слабих
 підвалинах і се признає виразно М. В у-
 ський в згаданій статі:

„Виходить з того, що на Покутю
 ми не є такі сильні, як здавало ся, що
 там москвофільство загнізджене не гірш
 як де інде і ми наперед мусимо викор-
 нити його, коли хочемо закласти там
 тринки підвалини радикалізму. Пнша річ,
 що тепер та робота піде нам тяжше, бо
 москвофільство, маючи з Покутя своїх
 репрезентантів в соймі, буде вважати
 Покуте за свою власну хату. Радикаль-
 ний рух треба звернути на иншу дорогу.
 Треба його передтим поглубити, бо по-
 нерховне ширенє радикалізму серед се-
 лянських мас, оперте на самій фразеол-
 огі**), не на багато придасть ся. Не
 вистарчить ще, коли мужик впише ся
 до «Січи» і заложить ленту. То ше не
 радикал! Треба людям лектури, нехай
 образують ся, нехай з них кождий буде
 свідомий ідеї радикалізму, а тоді, як
 будуть з них свідомі, інтелігентні ради-
 кали, то своєю умовою висшістю можуть
 впливати і притягати до себе несвідомі-

*) От в тім був справдешній самообман,
 що нац.-демократи в „Ділі“ і в „Літер. Наук.
 Вістнику“ і в київській „Раді“ (недавно М. Ло-
 зинський) величали ся виробленем політичним,
 а москвичів, котрим довголітню консоліда-
 цию допомогли скріпити ся і адеморалізувати
 широкі верстви народні, все представляли
 трупами. — *Ред. Русл.*

**) Отсе може послужити доказом, що
 радикалізм справді між нашим селянством
 поверховний і не так закорінений, як се зда-
 валось би на основі шумної фразеології. —
Ред. Русл.

мих, запоморочених москвофільством бра-
 тів. А так як є тепер, де справді інте-
 лігентних мужиків-радика-
 лів лиш не велике число, а
 більшість тому радикали, бо на-
 лежать до „Січи“, — то ще за-
 мало і тим селян-москвофілів не притяг-
 немо до себе. Ім треба показати духону
 висшість над ними, тоді вони до нас
 пристануть“.

Окрім того „Гром. Голос“ приписує
 значну вину такого висліду виборів нац.
 демокр. партії і їх рутенській по-
 літиці.

„Щож до укр. нац. демократичної
 партії, то на ній знов мстить ся ру-
 тенська політика ще старих на-
 родовічів-українофілів, котрої і нині нац.
 демократи не зовсім ще позбули ся. Та
 політика мстить ся і на цілм укр. наро-
 ді в Галичині. Бо через щож нас нині
 так Поляки як і правительство вважють
 хиба за вихоть, як не через рутенство
 зводників нац. демократії, від поперед-
 них аж до нинішнього Романчука і комп? Ті
 провідники все вели політику уступ-
 чивости, політику «в межах легальности»,
 щоби, борони боже, нарід не вивести з
 терпелливости.

Як автор надісланої статі, так і сама
 редакция «Гром. Голосу» в примітї до-
 даній на кінці приписує головну вину ви-
 слїду виборів національно-дем.
 партії:

„Через її кириню перенали найпе-
 внійші радикальні кандидати. Национал-
 демократичні послі робили на школу у-
 країнської ідеї, нац. дем. виборній голосо-
 вали на кацапських і старостинських мер-
 завців, щоби тільки поналити укр. ради-
 калів, своїх вірних союзників!“

Відтак пише дописуватель «Гром.
 Голосу» дальше про народ вічів:

„Тоді, коли Поляки в найбрутальній-
 ший спосіб доптали права нашого наро-
 да, а австрійске правит льство мовчанкою
 або ще й обороною Поляків одобрювало
 їх поступованє, тоді нац. демократичні
 «провідники» товкли ся в рука-
 вичках по кабінетах міні-
 стрів, і або жебрали від них
 оборони від давителів*), представляючи наш народ покїрним,
 смирним, врнопідданчим правительству,
 або перепрошували правительство, як ко-
 ли з тої причини прийшло до острійної
 демонстрації серед радикальних заступ-
 ників народних в парламенті. А прїчїнь
 з самих просьб, жалів, і нарікань
 а навіть із страшени ворога тим, що
 „може вичерпати ся“ терпелівість народ-
 них мас, ані правительство, ані Поляки
 нічого собі не роблять. Супроти ворога
 треба було від самого початку вести по-
 літику безглядну а не стримувати

*) Алеж і др. Трильовский звертав ся до
 тих „рутенських народів“, щоби „жебрали“
 для него у відомім процесі оборони. — *Ред.
 Русл.*

обурення народних мас. Як би так було до тепер, вороги не сміли би і не мали би відваги доконати на нашім народі таких ганебних експериментів, бо бояли би ся гнів народу».

А даліше пише він:

«Ми повинні переконати ся вже раз, що дотеперішнім способом нічого не вдіємо, що при таких обставинах треба змінити політику і обрати иншу тактику в борбі з противником. Годі себе даліше дурити, що ми політикою, веденою в «легальних» межах потрафимо утримати ся проти бруталної навали зі сторони наших ворогів».

Взиваючи отже послів і суспільність, щоби понехали політику ведену «легальною» дорогою, вказує М. Вуський, таку тему і тактику:

«В виду сего нас всіх Українців жде борба завзята, безглядна і тяжка, бо ведена на два фронти. Особливо наших московско-польських запродавців ми мусимо як найрешучіше поборювати і хоронити від них наші селянські маси як від дикої звірини, бо вони тепер хоч самі безсильні і навіть в спільці з Поляками не встані знищити нас, але поранініми можуть нашому національному рухови багато шкоди нанести».

«Рівночасно з борбою в краю ми мусимо і центральному правительству у Відні сказати своє слово. Досить нас накормило ся обіцянками і назводило ся, щоби ми мали з ним панькати ся. Треба Бекони показати, що український народ не дитина, з котрою можна робити, що кому захоче ся, та що він живцем закопати себе в могилу не дасть! Нам на нікого спустити ся в нашій борбі з темними ворожими силами, наш народ і сам зуміє показати ворогові свою силу так, що той задрожить перед нею».

Отсе все лише пнішими словами переповіджені погрози, з якими можна було зустрінути ся в «Ділі», «Свободі» і т. и. Ми вже мали приклади виконання таких погроз при хліборобских страйках, університетских бучах ітд. Що тим осягнено, річ відома, отже і тепер нехай і послі і редактори і суспільність тямить латинську пословицю: *quidquid agis, prudenter age et respice finem!* Не є се, як ми вже на иншій місци вказали, накликуванє до опортунізму і податливости. Ми вказали иншу дорогу, якою можна дійти до значіня, впливу і позитивних вислідів. Не помагаймо мимохіть москвичам загребувати нашу справу!

Розклад парламентарних робіт.

(+) На основі дотеперішних вістий мала би держ. рада зібрати ся в понеділок 23. марця о 3-ій з полудня на весняну сесию. На першій засіданю має бути внесена правительственна пропозиція про побір новобранців і приділена військовій комісії, одначе найімовірніше після першого читаня, котре мало би зараз почати ся, сподівають ся наглих внесень про вибори з боку Русинів, соціалістів кат. народовців і гр. Штернберга, котрі виповнять кілька початкових засідань. Наколиб будж. комісія не упорала са до 23. марця з полагодою бюджету і звітом, призначено би ще й перший тиждень цвітня для довершеня

сеї задачі, позаяк друге читанє бюджету повинно би розпочати ся 7. цвітня, щоби скінчити бюджетову розправу до 25. мая, коли знов збирає ся делегация (в Пешті). З огляду на все те великодна перерва тривала би лише тиждень (по лат. великдень).

Після всякої імовірности делегация будуть радити в Пешті аж до початку липця, а тоді держ. рада вже не збирала би ся на далішу сесию, бо в липцю мають бути скликані сойми галицький, крайньский і чеський для уконституованя. Можливо, що літом буде скликана до Відня не устаюча комісія для наради над предлогод правительственною про обезпеченє на случай старости і робочої неспроможности. Сю предлогу внесе правительство на весняній сесії держ. ради, а тепер відбувають ся в міністерствах наради про обсяг сего обезпеченя. Як зачуваємо, міністри христ. суспільні і чеські настають на се, щоби се обезпеченє було розширене і на хліборобских робітників і робітників дрібногo промислу.

Делегация поставлено скликати не певно на 25. мая по Пешту на нову сесию, а Маляри не будуть сему опирати ся, позаяк бажать, щоби ті самі делегати брали участь в сесії, що не було би можливим в осені, бо угорський сойм має бути по літній сесії зачинений, отже на осінню делегацийну сесию треба би вибирати нових делегатів. Спільний бюджет вже тепер укладають і рада спільних міністрів одобрить єго в цвітні.

Моранський та істрийський сойм має бути скликаний 28. марця на коротеньку сесию (3—4 засіданя) для ухваленя бюджетової провизорії.

Святійший Отець про Росию.

Російський історик, професор Михайло Іванов, котрий перебував в цілях наукових в Римі і був прийнятий на приватнім послуханю Папою Пієм X., подає в «Новое Время» дещо з розмови при тій нагоді.

Святійший Отець сказав:

Я хотів би радо мати заступника в Росії — нунцій був би дуже користний як для нас, так і для Росії. Скільки релігійних справ та питань, яких полагода тягне ся місяцями, можна би тоді полагодити скоро з обопільною користю. Справу нунциатури порушив мій попередник, але при всій енергії і при найліпшій волі не міг він довести їх до кінця. В Петербурзі відповідали завсїди дуже приязно, але виминаючо. Від тоді не поступило ся в тій справі ані крок наперед. Маємо нунциатуру навіть в малих американських республіках, а в Росії, де проживає спільки католиків, нема ні одної. Житиє в тяжких часах як для Церкви, так і для держав. Як можна домагатись в державі спокою, де не узнає ся конечности мира і любви? Природно, що до сего потребача частих, взаїмних уступок. Однак без таких уступок суспільне жите взагалі немислиме. Маю надію, що ласка Божа успокоїть вкінці зворушені уми в Росії. Таке духове заворушенє не може довше тривати. Оно мусить добре скінчити ся, а се може скорше стати ся, як надіємо ся. Так було завсїди і так буде завсїди. З моєї сторони, як се діяло ся постійно з висоти папского престола, послїдує лише поклик до успокоєня умів і пристрастий, відповідно наукам, які є основою християнства. Не тільки католики, але також приклонники инших віроіспові-

дань, що хотять слухати мого голосу, можуть бути о тім пересвідчені». (Vaterland ч. 107.)

Анатоль Вахнянин.

Споминок з життя.

(Даліше).

В Росії опинив ся відтак син Анатолія Добрянського (старший) яко священник, Голуховский, Іван Лаврівський (композитор) і ціла плеада духовних і світських людей з всіх сторін Галичини, ось як: Цибик і Попель (катехити гімназійні), др. Дацан, проф. Насальський і багато других. Всі они прийняли в Росії православє і змосковшили ся. За ними пішов відтак і сам Яков Головацький, що враз з Дидицьким вербували нашу світську і духовну інтелігенцію туди за границю будьто для оборони руськости в спольщеній Холмщині. На ділі покинули ті люде Галичину, бо в Росії, іменно священників в Холмщині, дуже добре плачено. Як звісно, то небавом вислали туди для ратованя унії церковної і крил. Куземського, а по єго повороті як-раз галицькі емігранти прийняли враз з вірними православє. Галичина, іменно гімназії, втратила тоді багато умних людей. Місця їх заняли Поляки. Вправді, дехто оправдував ся сим, що гр. Голуховский яко намісник єго переслідував, але чи других не переслідувано? Голуховский вичистив Галичину з наслоної німецько-чеської бюрократії, а руські люде інтелігентні самі уступили, а місце їх забрали Поляки. До борби з Голуховского системою не стало в їх охоти, ні сили, бо, бо дуже їх не одушевляла національна ідея і любов до свого народа. Їх «patria» була там, «ubi bene» було.

На IV. році теології загостив літом на гімн. матуру інспектор Амвросій Янівський. Він став інспектором по катастрофі, яка лучила ся Черкавскому в Кракові, де єго молодіж академічна потурбовала на тілі (під магілом в камяниці, куди сховав ся утікаючи) за те, що не пустив гімназистів на якусь «paradow-y» демонстрацію. Черкавський пішов відтак на інспектора до Градця стирійського. До Янівського пішов я з Іосифом Мохнацьким, спитати єго, чи би не дав нам якої суплентури при гімназії. Янівський, видко, сподобав собі мене більше, чим Мохнацького, бо остаточно в падолісті 1863 р. як-раз в день мого весіля (24/11) привіз мені проф. Никола Устианович з Перемишля декрет на суплента до перемиської гімназії.

V.

Покінчавши теологію, я поїхав домів до Сіняви. В мене вже від двох літ була своя любка Іосифа Ваньковичівна, з Доброї, донька Іосифа Ваньковича (мати єї Юлія з Витовшиньский померла давніше, мабуть в 1853 р.). Дівчиною ховала ся моя суджена у свого Стрия (жонатого з чешкою) Віктора, який був комісарем скарбової сторожі в Олаві (на Шлезку), відтак в Оломунці і в Берні моравській. Дитиною пішла туди, тож по повороті говорила лише по німецьки і по чеськи. Подібно і єї молодша сестра Емілія, що вийшла відтак за Івана Войтовича, питомця (теперішного крилошанина в Перемишлі). Молодий вїк — веселий вік, а мені спеціально на веселости ніколи не бракувало. Тож в часі ферійним я, мій арат Клим, мій пізнійший швагер Теофіл Ванькович, гуляли по празниках в цілій Ярославщині. Але з тим гулянем вносили ми в священничі хати і рускість. Ярославщина, передтим польска ва скрізь, стала русчитись, бо ми каваліри (питомець мав тоді велике значіне в очах кожної панночки) не говорили инакше, як лише по руськи, а панна стояла о нашу ласку. По празниках свівало ся. Пісеньких учились не лише панночки, але і служба, ільські дівчата. Коротко кажучи — висунена на захід інтелігенция (доми священничі) русчили ся по трохи. Рущина ся пішла відтак в

Снявщину і за Сян, до Лежайска, села Дубна а вкінці і до Миротина, де мій швагер Пашкевич Петро був парохом, отже аж під Переворск, хоч в Лежайску і в Миротині проповідувати мусіли сьвященники по польски, бо парохіяни (іменно в Лежайску) говорили виключно лише по польски, хотя держали ся свого обряду дуже вірно.

(Дальше буде.)

Полемика про „Літературно-Науковий Вістник всеукраїнський журнал“.

(Конець).

З того всього виходить, що наш шан. автор знову помилив ся що до адреси, говорячи, що «все, що написав др. Конач проти анархізму... є собі ніщо інше як примітивно-наївна софістерія...» І не розумію, для чого «в науці не дозволяють ся... говорити про анархію як про хаос, безпорядок?». Чи може для того, що оно правда?

«Пояснення» свої кінчить п. М. Л...ий ось як: «Кінець кінців—як жеж повинен виглядати „всеукраїнський орган?». Літературний відділ обмежити до тем, які можна читати дітям, а в науково-публіцистичнім відділі, щоб і духу анархізму не було, — ось бажанє проф. д-ра Конача. Ну, а коли хтось инший забажає викинення з літературного відділу суспільницьких тем, а ще хтось инший з науково публіцистичного відділу сих чи инших суспільно політичних тенденцій? А всі ті критики будуть також такими самими добрими і щирими Українцями, як проф. др. Конач, будуть також домагати ся сего чи того в імя «історично корисного життя нашого народу?» Ч лише проф. д-ра Конача має послухати редакция «всеукраїнського журналу» — чи когось иншого чи всіх разом і дати публиці замість «всеукраїнського журналу» якісь недогризки, чи може нікого і держати ся і на далі своєї теоретичної програми, змагаючи тільки до того, щоб вона була виповнена як найліпше?»

Щож на сю краснорічивість відповісти? Хиба те, що бідний сей «всеукраїнський журнал» — та єго редакция, коли по викиненю з него тем неморальних і духа анархізму — самі тільки — «якісь недогризки» в нім позісталиб. А кого редакция має послухати? Чому ж би не мала послухати кождого розумного чоловіка, коли щось розумного говорить або радить? Так поступають всі статочні і розумні люди. А на питанє: «як повинен виглядати всеукраїнський журнал?» — відповідаємо словами д-ра Конача: просім «редакцию „Л. Н. Вістника» — щоби радше нічого не друкувала і евенгуально в браку ліпшого матеріялу навіть радше випустила меншу обємом книжку, ніж мала би друкувати річи, котрих може й не один член самої редакції не дав би прим власним дітям до рук» і котрі ніком у ніякого пожитку не принесуть, а за те неодному можуть накоїти багато лиха.

П. М. Я.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В суботу: руско-кат.: Евдокиї прм.; римо-кат.: Матильди † Сул. — В неділю: руско кат.: Теодота епм.; римо-кат.: Льовгїна.

— **Скорочене шкільного року.** Кореспонд. бюро дізнає ся, що міністер просьвіти зарядив, аби шкільний рік 1907-8 у всіх середних школах, учительських семінариях мужеских і жіночих, торговельних і промислових, як також по инних споріднених заведенях, в яких шкільний рік кінчить ся звичайно дня 15. липня, виїмково закінчено вже в суботу 4. липня, розумієсь, під тою условиною, если перед тим не буде ферій з причини спеки.

— **Русин доктором музики.** П. Станислав Людкевич, професор гімназії і звісний руский композитор, зложив дня 11. с. м. у віденьскім університеті докторский іспит з музики з відзначенєм П. Людкевич має вибрати ся на дальші музичні студії за границю, між иншим також на Україну.

— **Оо. Василян в Ярославі.** Ексц. Митрополит Шептицкий набуває в Ярославі давний монастир Бенедиктинок з добре удержаним костелом св. Николая і має осадити там Василян. В будинках давних монастирів Бенедиктинок і Єзуїтів находять ся касарні, котрі військової власти постановили тепер опорожнити.

— **З рускої оселі Антоніо Кандідо** в бразилійській Парані доносить Пилип Терешка до куртібської «Зорі» між иншим, що тамошні Русини будують дві церкви. Обі ще недокінчені. Одна 4 км. від дороги, а друга при дорозі на 11-тім кілометрі від Порто Уні. Місце під церков при дорозі посьвятив Всч. о. Маркіян Шкирман в р. 1904, а що в тім році вже скінчилисьмо і головний вівтар, тож знов посьвятив Всч. о. Клементий Бжуховский, за що складає їм Комітет церковний сердечну подяку. — Маємо — пише п. Терешка — і товариство імени Івана Котляревского ще від 1904 року; але щож з того, коли в нас за мало життя. Всео йде дуже повільно через брак довіря межі нашими Русинами. Тепер почало по трохи оживляться життя в нашім товаристві і вже задумали побудувати власний дім, де помістляб ся і руска школа. Коб Господь Бог осьвітив наших братів, то вже введоваї дочекаємось власного дому, бож прецінь дерева не бракує, лишень троха доброї волі, тай хата буде готова. Допоможи нам Боже! В бібліотеці маємо тільки 70 книжочок, а в касі ледво 25 мілів. До Старшини вибрані головою Пилип Терешка, заступником голови Григорій Флисак, писаром Максим Флисак, а бібліотекаром Микола Мительский.

— **Оо. Василян в Канаді.** „Канадійский Фармер“ доносить, що законопроект інкорпорована чина св. Василя Великого в Канаді перейшов вже третє читанє в домініяльнім парламенті.

— **Обезпечене приватних урядників.** Як звісно, примусове обезпечене приватних урядників входить в жите з днем 1. січня 1909. Оповищенє виконавчих приписів до пенсійного закона і регуляміну для краєвих бюр має наступити небавом. Предсідателем іменованій бувшій міністер рільництва гр. Аверсперг. З групи роботодавців іменованій членом між иншими Самуїл Горовиц, президент львівської палати торговельної, а групи працюючих Станислав Баль, директор товариства взаїмної помочи приватних урядників у Львові. Заступниками членів з групи роботодавців стали гр. Каз. Шептицкий, а з групи працюючих Генрих Шатковцкий, заступник директора тов. взаїмних обезпечень.

— **Амнестия для дезертирів.** Австро-угорске кольоніальне тов-о у Відні (VII, Mariahilfstrasse 8) оповіщує, що уділяє безплатно інформацій в справі амнестії всім австро-угорским підданям, без ріжницї народности та віроісповіданя, котрі не сповнили військової служби. Згаданє тов-о уділяє також інформацій в инших еміграційних справах і повороту з еміграції та веде кореспонденцію у всіх мовах австро-угорської монархії.

— **Цікава загадка.** Дня 12. ст. ст. жовтня минулого року виїшов був від Синоду указ, що по двокласових учительських школах на Поділю можна завести науку української мови, історії та письменства. Указ сей був привємною несподіванкою для Українців, що по-

бачили тут сліда нового напрямку в шкільній справі на Україні. І справді те, що перше було заборонено, зробилось дозволенным. Правда, на невеличкому чомусь клаптику української землі, а не по всій Україні. Та для початку і то добре, — говорили... Минуло кілька місяців, а початку все якось не видко було. Але ось недавно в «Раді» надруковано звістку, що з нового року початок таки буде зроблено: «по двокласових учительських школах подільської епархії, а також в подільській духовній семінарії почнуть ся курси української літератури та історії України». («Рада» ч. 4). Ну, нарешті; таки діждались! — думали собі Українці, читаючи наведену звістку. А то вже непевність брала була, бо, напр., у томуж таки Камянці в гімназії п. Славутинської дозволено було завести лекції українського письменства й історії, а коли до діла дійшло, то й виявилось, що завести їх не можна, бо учителів з дипломами Біг дасть. Мимоволі виринало питанє, а якуж собі дасть раду подільске духовенство з тими дипломами? І чи не станеть ся й тут так само: заводити, мовляв, загодь — не боронимо, а тільки справді нічого з сього не вийде, бо законних учителів ні звідки взяти... То й право само собою зникне через сю невеличку формальну причину. Наведена звістка збивала таку непевність, бож категорично сказано, що українська наука таки на щасливому Поділю буде. Нумо знов ждати... І знов діждались. В ч. 15 «Ради» надруковано ще й таку звістку: «Камянець подільска шкільна рада прислала ще перед Різдом в с. Сутиски, винницького повіту, місцевому «совѣту» второкласної церковно-парафіяльної школи запитанє, чи має «совѣтъ» які кошти, щоби платити за научанє української мови учнів у «виїурочное время». Сими днями сутискє правліне відписало в Камянець, що нема зайвих грошей ані трохи». Ось - де закопано, як той Німець каже, собаку в сій справі. Синод дозвіл дав — учіть ся, голубята, але тільки «во виї — урочное время» і місцевим коштом. Час, хоч і се важко дуже було, ще можнаб і знайти, а от кошти... які можуть бути зайві кошти у просьвітньої інституції в Росії? Коштів нема, — нема у Сутисках, нема, можна думати, й по инших школах. А нема коштів, то не буде й української науки. Чиновник знає, що робить. Коли дух часу силує його йти на уступки, він приборе їх в такі форми, за яких уступка всяку ціну свою втратить. Так було з дозволом міністерства, що розбив ся об дипломи; так виходить воно і з дозволом синодским, що напором ся же на піднодне каміне «місцевих коштів». І не без задньої думки, здаєть ся мені, зроблено отой додаток про місцеві кошти: розумні й вигадливі чиновники сидять у Синоді — не згірш од міністерских... Цікаво тепер розгадати ту загадку, що вигадали синодальні чиновники: чи буде українська наука на Поділю? А про те й розгадувати мабуть нічого... — *Сергій Єфремов.*

— **Арештованє польских обманців в Канаді.** З Монтреалю доносять, що канадійска поліція арештувала в половині лютого двох Польків, які користаючи з ліберальних законів англійских через півтора року обманювали перебуваючих там емігрантів з Галичини і Королівства. Одним з них був званий у Львові Ян Новіцкий, 25-літний мужчина, бувшій диетар краєвого виділу, який перед двома роками виїхав до Америка, зарвавши ріжні особи на кілька тисяч корон, немовто в цілі видобутя мільонової спадщини по давно помершій в Аргентині бар. Гостковским. В Новім Йорку знохав ся Новіцкий з голодранцем Стефаном Вернером чи Вагнером, що звав себе гр. Потулицким або капітаном Парком і разом з ним поїхав до Монтреалю. Там вдаючи доктора прав і адвоката, отворив «європейску канцелярию для справ правних, війскових ітд.» що до Австро-Угорщини, Росії і Німеччини. Оба обманці почали свої операції поміж польскими робітниками в Канаді, витуманюючи від них величезні винагороди за веденє ріжних справ.

Недавно оба „адвокати“ взяли ся на спосіб, що приносив їм світлі доходи. Запевняючи, що є заступниками австрійського правитель-ства, скликували перебуваючих там військо-вих резервістів, аби подали свої адреси в ці-ли контролі. Від зголошених побирали они по 3 долари, а за увільненє від контролі окремо по 5 до 25 дол. Потім заняли ся обманці ви-сылкою грошей емігрантів до краю і прийма-ли гроші на процент. Крім того отворили бюро посередництва праці і обдерали поль-ських емігра-тів, в чім помагав їм оден з ка-надійських адвокатів. „Зароблена“ тим чином квота вносить кількадесят тисяч доларів. Канадійська поліція шукає за подібні обмань-ства ще двох Поляків: практиканта львівської дирекції скарбу Добжацького і якогось Ко-рибського.

— **Європейській армії.** По англійским урядо-вим обчисленням сухопутні армії європейських держав в 1906 р. представляли ся числово в отсій силі: Англія 993.427 жовнірів, Франція 3.630.363, Австро Угорщина 2.209.638, Росія 3.249.000, Німеччина 4.010.000. В сих числах містить ся чинна армія і резерва. Найбільшу чинну армію в тім році мала Росія, а се 1.225.000 жовнірів.

Оповідки.

— Почетними крилошанами греко катол. ма-трополічної капітули у Львові іменував єсар о. Амвровія Полянського, гр.-кат. пароха і декана в Конохові, стрійського деканата, і о. Анатоля Долинського, гр.-кат. пароха і декана в Бродах.

— **Іменованя.** Міністер просвіти іменував тимчасового головного учителя у учительській семінарії в Тернополі, Івана Боднара, сталим головним учителем в тім заведеню. — Гал. дирекція почт і телеграфів іменувава укінче-них гімназистів: Андрея Боруха і Йос. Стан. Пруса, поштовами практикантами у Львові.

— **„Кружок правників“ у Львові** ви шукує занятя для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) по р у ч а є спосібних кореспондентів, со-лідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нота-рів і для фінансових інституцій всякого рода. — **В. Цмайло-Кульчицький**, голова кружка. **Ма-твій Яворський**, секретар.

— **Звіт Тов-а торговельно промислового „Со-цільський Базар“** стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, за місяць лю-тий 1908: На уділ вплинуло 57 К на щадни-цю 22257 К. Стан уділів в 29. II 1908 2889 К, стан вкладок 11.45538 К, стан фонду резерв. 154 К. Торг був о 49957 К більший чим в лю-тім минулого року. Оборот касовий в лю-тім 1503993 К. В члені Т. в. вступив Вп Іван Літинський, учитель з Ожомли. Всіх членів є 78 зі 131 декларованими уділами. — **Дирек-ція.**

Посмертні оповістки.

— **О. Тимофтей Дорош**, парох в Росохах ко-ло Хирова, упокоїв ся дня 11. с. м. в 69. році житя а в 35. р. священства. В. е. п.

— **Василь Бойко**, емерит. офіціал краєвої дирекції скарбу, упокоїв ся у Львові дня 11. с. м. в 60. р. житя. В. е. п.

Наука, штука і література.

— **Филип Мисько.** В задумі. Львів 1908. З друкарні уділової. Стор. 91, 32-ки. — Під таким заголовком вийшов збірничок віршів з отсими уступами: На сонівці. Буря. З дороги. Бурлацька дума. Tristia. В моім світі. Моя царівна. В вечерю годину. Іде нічка. І знов весна. В альбум. — Під кождим з сих заго-ловків містить ся переважно по кілька дов-гих або коротеньких віршів. Пізнати, що се перші проби автора, не досить ще вигладже-ні, але деякі з них вказують на поетичний талант. Позволимо собі навести тут одну на-

стреву поезійку з сего збірника зпід заголов-ка „Іде нічка“.

Іде нічка, тиха нічка
сонною ходою,
застила(!) дрібні цвіти
срібною росю...
Засіває густим росм
дрібосенькі зорі
та вколісує злегонька
кучеряві бори.
Вколісує людське серце,
мов дитятко хоре
тай вмовляє: „засни хвилю!
забудь своє горе“...

Телеграми

з дня 13. марця.

Відень. На вчерашнім засіданю делега-ції п. Романчук появиив ся перший раз і під-ніс справу галицьких виборів, а іменно, що на делегаційнім обіді 26. лютого поінформовано монарха неврно про перехід виборів в Гали-чині. Підчас тої промови презид. Фукс кілька разів переривав бесідникови і напоминав, аби особя монарха не втягав до дискусії. По за-сіданю були у през. Фукса пп. Василько і Колесса, заявити, що п. Романчук чує ся об-бидженим напимненнями, а се висловом д-ра Фукса, „що промова п. Романчука має ся так до обговорюваного предмету, як сподні до чобит“. Др. Фукс заявив, що не мав намі-ру обидити п. Романчука, або виставити его на сміх. Тим справу полагоджено.

Будапешт. Говорять ту про недалеке розв'язанє угорського сойму.

Загреб. Вчора перед і по засіданю хор-ватського сойму академики урядили на улицах міста демонстрації проти бана Равха.

Старчевичани ухвалили вчора дбати о удержанє в соймі спокою, аби не дати бано-ви і его правительству причини до надзвич-айних заряджень, а з другої сторони не да-ти хорватско-сербській коаліції причини до жалоби, що була в своїй діяльності звязана а передовсім, аби уможливити соймови працю в хосен хорватського народу.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарна. — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Пріїхали дня 12. с. м.: о. Евген Монці-бович, Паушівка; Попович Ольга, Перемишль; Савицький Еміль, Тернопіль; Матковский Петро, Ганьковичі; др. Михайло Луцький, Надвірна; Г. Геїрріх, Відень.

На продаж в дорозі парцеляції 140 моргів, в тім 80 орної землі, 40 ліса трийцятлітного і 20 сенокати найлучшої подільської семлі. Інформацій уді-ляє М. Лиліафельд, Львів, Сикстуска 64 А. (3—3)

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.
від 1. до 15. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і свята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набу-ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвиг-ка ч. 5.

При закупні товар в просимо покли-кувати ся на анонси нашої часописи!

Запрошеже до прекумерати.

БОГОСЛОВІЕ ПОРОВОСТВЕННЕ приладжене до потреби руских священників Йосифом Мільницьким, почетним пралатом папским, крилошанином гре-міяльним Митроп. Карітули, д-ром Бого-слонія і пр. вже печатає ся за приволе-нем Всесвіт. і Вседост. Митроп. Ордина-рляту. Дві перші части видуть єше в сім році. Третья в слідуючім році. Щоби так важне діло скоро розійшло ся, пред-плата на дві перші части стоїть лиц-тільки 4 К, хотяй около 33 аркушів не читаних в вел. 8^о обнимати будуть. О-скоре переславе предплати на руки ав-тора під повисною адресою просить ся всіх сиріяючих сему видавництву, щоби висота накладу вчасно могла означитись.

СОКІЛ Житки можна набувати в „Со-цільськїм Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Замовленя на

Жасіке ярж, цвѣтіів і паши

в найславнійшої фірми французької Vilmorin-Audrieux приймає

Зофія Голубінкова — Краків. Зелена 28.

За доброту і певність ручить ся, насіне в опльомбованих торбочках.

Цінник ошлатно і даром.

З поважанєм

Зофія Голубінкова

Краків, Зелена 28.

(8—16).

Поручає ся дешеве і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІІМАНА

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви-віски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (15—?)

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Краків	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Краків	7:20	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Червоць	8:05	—	2:25	—	9:00
Червоць	—	—	3:05	—	12:20
Станіславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стр. я	7:29	1:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	1:50	3:51	9:40H	11:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:0	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:4	4:0	20
Брухович	10:05†	—	3:—	5:30	9:30L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

З Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Краків	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Краків	—	8:10	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Червоць	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Червоць	—	—	—	—	2:51
Станіславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стр. я	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:25	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:45	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:31L
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:15	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим дру-ком. — оїзди ідучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26: до 15:9 буквою H, — в неділі і свята від 1/6 до 31:8 що день буквою L.

